

Dünyamız məhəbbətlə süslənsə...

Şair Əhməd Fərhadı orta məktəbdə oxuduğum illərdən tanıyıram. Şair-publisist İsmayıl İmanzadənin təşkil etdiyi və ayda bir dəfə yazarların toplandığı, ədəbi diskusiyalar aparıldığı "Xudafərin nəğmələri" ədəbi birliyinin məclislərində Əhməd Fərhad həmişə satirik mövzuda şeirlərini oxuyardı. Hətta onun o vaxtlar oxuduğu şeirlərindən bir beyti də o vaxtdan yaddaşımda əzbər saxlamışdım:

Qatığımız qaradır, ağ olanda gələrsən,
Çalış biçərə Əhməd sağ olanda gələsən.

Onunla bu yaxınlarda "Dirili Qurbani" məclisində yenə görüşdük. "Qəribəm vətəndə də..." ("Nərgiz," 2013) kitabını mənə bağışladı. Oxuyub vərəqlədim. Miniatür biçimdə yazdıqlarının üstündə dayan-dım. "Dördlülklər" bölməsində verilmiş ayrı-ayrı nümunələrə göz gəzdirdim.

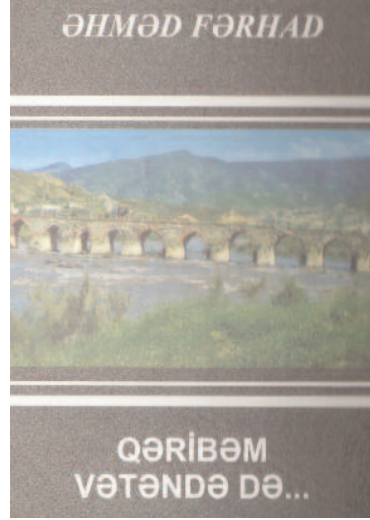
**Məhəbbət insanları
Göylər qədər ucaldır,
Boş anlar, boş saatlar
Vaxtından tez qocaldır.**

**Çən çəməne şəh saldı,
Duman zirvəni aldı.
Buludların göz yaş
Çalalı daşda qaldı.**

Gətirdiyim bu üç bəndin hər biri ayrı-ayrılıqda götürdükdə əbədi sənət nümu-

nəsidir. Mən niyə bu yığcam nümunələrin üstündə dayandım? Şairi sözündən, kəlməsindən tanıyarlarsa, yoxsa ki quru boş naqqallıqla, sözün ucuzluğuna gedib uzunçuluğuna görə yox. Əgər yığcam sözdə dünya haqda fəlsəfi fikir yürütmək qabiliyyəti varsa, deməli, o, söz əhlidir, şairdir, yazardır. Əhməd Fərhadın yuxarıdakı dördlülklərinin hər birində özünə-xas aforistik fikir yükü daşınır. Məhəbbətin insanları göylər qədər ucaltması ifadəsi sadə fikirlə böyük mətləbləri ifadə etmək istedadıdır. Yaxud boş anların, boş saatların insanları vaxtından tez qocalması fikrinin arxasında böyük həyat həqiqətləri dayanır. Doğrudan da, insan hansısa bir ictimai faydalı işlə məşğul olmayanda, insanlığa layiq olan bir əməl sahibi kimi fəaliyyət göstərməyəndə və vaxtı, günləri boş-mənasız hədə yərə keçirəndə, istər-isəməz özü özündən çiyirən və bu da onun ömrünün hədəyə getməsi - "vaxtından tez qocalması", ya-şamaq həvəsindən düşməsi ilə nəticələnər. Bax yuxarıdakı fikrin mənə yozumu bu kimi incə mətləblərə xal vurur. Bu, Ə. Fərhadın bir şair kimi insan və həyat, dünya barədə fəlsəfi qənaətlərini əks etdirir.

İkinci nümunədə isə şair təbiətin sözlə tablosunu çəkmişdir. Əlbəttə, özünün gördüyü, duyduğu formada: Belə ki Əhməd müəllim çən-çiskin obrazını çəmənləyə şəh gətirən bir əsrarəngiz təbiət qüvvəsi kimi xarakterizə edir. Beləcə, təbiət-

dəki çən və şəh arasındakı uyğun harmoniyanı təsvirə gətirir. Dumanın zirvəni alması isə adi təbiət mənzərəsinə işarə olsa da, burada da bir sətiraltı deyim özünü göstərir. Yəni duman həmişə zirvənin qabağını kəsmək istəyər, zirvə isə öz yerində-zirvəliyində qərar tutub qərarlaşsın. Axırıncı misralarda isə hamımızın kənddə-kəsəkdə rast olduğumuz, dağ döşündə, dağ başında, dağ yamaclarında gördüyümüz bir təbiət hadisəsinə işarədir. Hamımız dağda-daşda oyuğu-çalası olan daşlara rast gəlmişik. Yağış yağandan-yağana həmin daş çalalarına yığılmış qalan sular dağlarda yaşayan heyvanlar, quşlar üçün bir ehtiyat su mənbəyi-su anbarı rolunu oynayır. Dağ keçiləri,

ceyran-cüyür susadıqda gəlib ağzını dirəyib həmin daş çalalarındakı (el arasında bu cür çalalı daşlara qaxlıq deyirlər) suların içib susuzluqlarını yatırırlar. Bax müəllif bu suyu buludların göz yaş kimi seçiyələndirir.

Üçüncü nümunədə isə Əhməd Fərhad dünyanın gəldi-gedərliyindən giley-lənir: "dünyanı naxış gördüm" yəni dünyada kiminsə naxış gətirir, taleyi üzünə gülür, məstədicə baxış könlünü oxşayır, bəxtindən küskün birisi də özünə-üzünə tumar verib daranmaq istədikdə isə qəflət yuxusundan oyanmış kimi olur, hədə getmiş ömrün illərinin yel qanadla özündən xəbərsiz uçub yanından getmiş olduğunu görür, bunu qəmin-kədərin və ömründən keçən illərin üzünə-gözüne amansız qocalıq qırıqları salmış olduğundan bilib-anlayır. Üzündə qırıq görünən aşiq bununla taleyinin ona acı sətir şillə çəkdiyini dərk edir.

Bax beləcə, Əhməd Fərhad dördcə misrada oxucularını bu cür həyat həqiqətlərindən aqah edir. Ona görə də "Tək beytlər" adı altında verdiyi nümunələrdən birində oxucularına xəbərdaredici signal kimi səslənir ki:

**Bu dünya vefasız, dövrənsə quduz,
Onunla nə cəhl et, nə də ki uduz!**

Əhməd Məhəmməd oğlu Fərhadov (Əhməd Fərhad) kitabın "Duyğularım, düşüncələrim" bölümündə də həssas

duygulu bir yazar kimi filosofanə çıxış edir. "Kiminsə ruhunu oxşayan bir yazım varsa, onu yazdığım anı ömrümün ən gözəl anı hesab edərdim" deyən müəllif publisistik dillə də özünə-xas aforistik kəlam-lar söyləməyə nail olur.

"Günəşin zülmətdən doğub yer kürə-sini işıqlandırması ilə qara gözlərdən üstümə nurun ələnməsi düz mütənəsbidir" cümləsində əslində müəllif yüksək poetik fikir nümayiş etdirmişdir. "Qara-qara buludlardan ağappaq qarın yağması hər bir zülmətdə bir ağılığın olmasını göstərən əlamətdir" fikri isə Əhməd Fərhadın uğurlu kontrast yaradıcılığına əyani misaldır.

Aşağıdakı cümlələr isə mənsur şeir təsiri bağışlayır:

"Çox imkansız olanda hər yerdən, qardaş qapısından da, bacı qapısından da qovulursan. Hərdən sənənin halını sormaq-ları isə sönməkdə olan ocaqdan qalxan qora bənzər. O da havaya qalxan kimi sönər.

Təkcə bir yerdən, ana ürəyindən qovulmursan".

Həyatın reallıqları, xüsusən də kapitalizm dünyasının eybəcər siması burada yığcam tərzdə və özünəməxsus deyim üslubu ilə ifadəsini tapmışdır. Və bütün bunların fəvqündə ana ürəyinin təmənnəsiz sevgisidir ki övladlarından bunu heç vaxt əsirgəmir fikri aksiom kimi səslənir. Məncə, Əhməd Fərhad burada dolayısı ilə də olsa, bütün bəşəriyyətə səslənmişdir, ürəklerimiz bizi dünyaya gətirən analarımızın ürəyi kimi geniş-qəlbli olmağa, dünyamızı insanlara məhəbbət duyğuları ilə yaşamağa çağırır. Məhəbbət olan yerdə əmin-amanlıq, firavanlıq da olar axı!

Şakir ƏLİFOĞLU

